

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 28. januára 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora — Prevod podniku — Zachovanie práv zamestnancov — Výklad smernice 2001/23/ES — Prevádzateľ, ktorý je predmetom konkurzného konania — Záruka, že sa na nadobúdateľa neprevedú určité dlhy prevádzaného podniku“

Vo veci C-688/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (Španielsko) z 11. decembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 27. decembra 2013, ktorý súvisí s konaním začatým na návrh:

Gimnasio Deportivo San Andrés SL, v likvidácii,

za účasti:

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

Fondo de Garantía Salarial,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory S. Rodin, sudcovia A. Borg Barthet a F. Biltgen (spravodajca),

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Gimnasio Deportivo San Andrés SL, v likvidácii, v zastúpení: G. Atarés París, správkyňa konkurznej podstaty,
- Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), v zastúpení: M. F. Mijares García-Pelayo, splnomocnená zástupkyňa,
- španielska vláda, v zastúpení: L. Banciella Rodríguez-Miñón, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: J. Enegren a R. Vidal Puig, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: španielčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že v súlade s článkom 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora rozhodne odôvodneným uznesením,

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov (Ú. v. ES L 82, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 98).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého spoločnosťou Gimnasio Deportivo San Andrés SL, v likvidácii (ďalej len „Gimnasio“), v súvislosti s otázkou, ktoré dlhy tejto spoločnosti môže byť nadobúdateľ oprávnený neprevziať v dôsledku prevodu činnosti z prevádzateľa na nadobúdateľa.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) smernice 2001/23:

„Táto smernica sa vzťahuje na každý prevod podnikov, závodov alebo častí podniku alebo závodu na iného zamestnávateľa v dôsledku právneho prevodu alebo zlúčenia.“

- 4 Článok 2 uvedenej smernice v odseku 1 uvádza:

„Na účely tejto smernice:

- a) „prevádzateľom“ sa rozumie každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá z dôvodu prevodu v zmysle článku 1 ods. 1 prestáva byť zamestnávateľom vo vzťahu k podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu;
- b) „nadobúdateľom“ sa rozumie každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá z dôvodu prevodu v zmysle článku 1 ods. 1 sa stáva zamestnávateľom vo vzťahu k podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu;

...

- d) „zamestnancom“ sa rozumie každá osoba, ktorá je v danom členskom štáte chránená ako zamestnanec podľa vnútroštátnych pracovných predpisov o zamestnanosti.“

- 5 Článok 3 smernice 2001/23, obsiahnutý v kapitole II smernice, nazvanej „Zachovanie práv zamestnancov“, znie takto:

„1. Práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu, sa z dôvodu tohto prevodu prevedú na nadobúdateľa.

Členské štáty môžu ustanoviť, že po dni prevodu bude popri nadobúdateľovi aj prevádzajúci spoločne a každý zvlášť zodpovedný za záväzky, ktoré vznikli pred dňom prevodu na základe pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu existujúcich v deň prevodu.

...

3. Po prevode nadobúdateľ naďalej dodržiava podmienky dohodnuté v každej kolektívnej zmluve za tých istých podmienok, ktoré platili pre prevádzateľa podľa danej zmluvy, až do dňa ukončenia alebo uplynutia kolektívnej zmluvy, alebo nadobudnutia platnosti, alebo uplatnenia inej kolektívnej zmluvy.

Členské štáty môžu obmedziť obdobie dodržiavania týchto podmienok s výhradou, že nebude kratšie ako jeden rok.

4.

a) Pokiaľ členské štáty neupravia inak, odseky 1 až [a – *neoficiálny preklad*] 3 neplatia vo vzťahu k zamestnaneckým právam na dávky v starobe, invalidite alebo pozostalostné dávky podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktoré nie sú súčasťou zákonných systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch.

b) Aj v prípade, že nezabezpečia v súlade s písmenom a), aby odseky 1 a 3 platili na tieto práva, členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov a osôb, ktoré už nie sú zamestnané v závode prevádzateľa v čase prevodu, pokiaľ ide o práva, z ktorých im vyplýva okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok na základe doplnkových systémov uvedených v písmene a).“

6 Článok 4 tejto smernice v odseku 1 prvej vete stanovuje, že „prevod podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa“.

7 Podľa článku 5 smernice 2001/23, ktorý je taktiež súčasťou kapitoly II tejto smernice:

„1. Pokiaľ členské štáty nezabezpečia [nestanovia – *neoficiálny preklad*] inak, články 3 a 4 neplatia pre prevody podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov, pri ktorých je prevádzateľ subjektom [predmetom – *neoficiálny preklad*] konkurzného konania alebo iného podobného konania riešiaceho platobnú neschopnosť, ktoré bolo ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa a ktoré je pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, splnomocnený príslušným verejným orgánom).

2. Keď sa články 3 a 4 vzťahujú na prevod počas konkurzného konania, ktoré sa začalo vo vzťahu k prevádzateľovi (bez ohľadu na to, či bolo toto konanie ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa, alebo nie) a za predpokladu, že takéto konania sú pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti ustanovený podľa vnútroštátnych právnych predpisov), môže členský štát zabezpečiť [stanoviť – *neoficiálny preklad*], že:

a) bez ohľadu na článok 3 ods. 1 dlhy prevádzateľa vyplývajúce z akýchkoľvek pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a splatné pred prevodom alebo pred začatím konkurzného konania sa neprevedú na nadobúdateľa za predpokladu, že takéto konanie zabezpečí podľa zákona daného členského štátu najmenej takú rovnocennú ochranu, aká je zabezpečená v situáciách, na ktoré sa vzťahuje smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa [Ú. v. ES L 283, s. 23; Mim. vyd. 05/001, s. 217], alebo že

b) nadobúdateľ, prevádzateľ alebo osoba, alebo osoby vykonávajúce funkcie prevádzateľa na jednej strane a zástupcovia zamestnancov na druhej strane môžu odsúhlasiť, pokiaľ to platné právne predpisy alebo prax umožňujú, zmeny zamestnaneckých podmienok zamestnancov určených na zachovanie pracovných príležitostí tým, že sa zabezpečí prežitie podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu.

3. Členský štát môže uplatniť odsek 2 písm. b) na každý prevod, ak sa prevádzateľ nachádza vo vážnej hospodárskej kríze, ktorá je definovaná vnútroštátnymi právnymi predpismi, za predpokladu, že takúto situáciu vyhlási príslušný verejný orgán a že je pod súdnym dozorom, za podmienky, že tieto ustanovenia už existovali vo vnútroštátnych predpisoch 17. júla 1998.

...

4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabránenie zneužívania postupov pre prípad platobnej neschopnosti, ktoré by viedli k odňatiu práv zamestnancov stanovených touto smernicou.“

8 Článok 8 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica nemá vplyv na právo členských štátov uplatňovať alebo prijímať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie, alebo podporovať, alebo povoľovať uzatváranie kolektívnych zmlúv alebo zmlúv medzi sociálnymi partnermi, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie.“

Španielske právo

9 Prevod podniku je upravený v kráľovskom legislatívnom dekréte č. 1/1995 z 24. marca 1995, ktorým sa schvaľuje úplné znenie Zákonníka práce (Estatuto de los Trabajadores, BOE č. 75 z 29. marca 1995, s. 9654), v znení zákona č. 12/2001 z 9. júla 2001 (BOE č. 164 z 10. júla 2001, s. 24890, ďalej len „Zákonník práce“).

10 Článok 44 ods. 1 Zákonníka práce stanovuje:

„Prevod podniku, prevádzkarne alebo samostatnej výrobné jednotky tohto podniku sám osebe nespôsobuje zánik pracovnoprávneho vzťahu; na nového zamestnávateľa prechádzajú práva a povinnosti predchádzajúceho zamestnávateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy a sociálneho zabezpečenia, vrátane záväzkov súvisiacich s dôchodkovým poistením za podmienok stanovených v osobitnej právnej úprave a vo všeobecnosti všetky záväzky v oblasti doplnkovej sociálnej ochrany, ktoré na seba prevzal prevodca podniku.“

11 Podľa článku 57a Zákonníka práce sa však v prípade konkurzného konania uplatnia špecifické podmienky stanovené v zákone č. 22/2003 z 9. júla 2003 o konkurze (Ley 22/2003 Concursal, BOE č. 164 z 10. júla 2003, s. 26905) v znení zákona č. 38/2011 z 10. októbra 2011, (BOE č. 245 z 11. októbra 2011, ďalej len „zákon o konkurze“) v prípade kolektívnej zmeny, prerušenia alebo skončenia pracovných zmlúv a prevodu podniku.

12 Zákon o konkurze pozná dva možné výsledky konkurzného konania, a to dohodu alebo likvidáciu. Vo fáze likvidácie sa uplatnia články 148 a 149 tohto zákona, ktoré stanovujú rozdielny právny režim podľa toho, či bol vypracovaný a schválený plán likvidácie alebo nie.

13 Článok 148 ods. 1 zákona o konkurze stanovuje, že pri začatí fázy likvidácie je správca konkurznej podstaty povinný predložiť súdu plán likvidácie, pričom v súvislosti s týmto plánom spresňuje, že musí v čo najväčšej miere „obsahovať jednotný prevod v celku alebo časti závodov, prevádzkarní a ostatných výrobných jednotiek na produkciu tovarov a služieb patriacich spoločnosti, ktorá je predmetom konkurzného konania“.

14 V odseku 2 článku 148 sa uvádza, že plán likvidácie musí byť schválený súdom, ktorý môže „tento plán zmeniť alebo povoliť likvidáciu podľa dopĺňujúcich pravidiel“ stanovených v článku 149 zákona o konkurze.

15 Podľa uvedeného článku 149:

„1. Ak nebol schválený plán likvidácie, alebo prípadne pri aspektoch, ktoré v pláne nie sú upravené, sa úkony likvidácie riadia týmito pravidlami:

- a) všetky závody, prevádzkarne alebo iné výrobné jednotky produkujúce tovary a služby, ktoré patria dlžníkovi, budú prevedené ako celok, pokiaľ súd po predložení správy správcu konkurznej podstaty nerozhodne, že v záujme veriteľov je výhodnejšie tento celok rozdeliť a previesť osobitne všetky alebo len niektoré jeho časti. Prevod celku alebo prípadne každej výrobnej jednotky sa uskutoční v dražbe, pričom v prípade neúspešnej dražby môže súd nariadiť priamy prevod.

...

2. Keď si hospodársky subjekt po prevode podľa odseku 1 písm. a) zachová svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, ktorého cieľom je vykonávať hospodársku činnosť, či už hlavnú alebo len vedľajšiu, táto skutočnosť na účely pracovného práva znamená, že ide o prevod podniku. V takom prípade súd môže rozhodnúť, že na nadobúdateľa neprechádza záväzok vyplatiť mzdy a príspevky, ktoré neboli vyplatené pred predajom podniku a ktoré prevzal Fondo de garantía salarial [Záručný mzdový fond] v súlade s článkom 33 Zákonníka práce. Na účely zabezpečenia budúcej životaschopnosti podniku a zachovania pracovných miest môžu nadobúdateľ a zástupcovia zamestnancov uzavrieť dohody o zmene kolektívnych pracovných podmienok.

3. Uznesením o schválení predaja alebo prevodu majetku alebo práv oddelene, po častiach alebo ako súčasť podniku alebo výrobnej jednotky sa nariadi zrušenie všetkých záväzkov vzniknutých pred začatím konkurzného konania v prospech veriteľov, ktorí prihlásili svoju pohľadávku a ktorí nemajú zvláštne výsadné postavenie podľa článku 90.“

- 16 Podľa vnútroštátneho súdu jedenáste záverečné ustanovenie zákona o konkurze, ktorým sa mení a dopĺňa španielsky všeobecný daňový zákon č. 58/2003 (Ley 58/2003 General Tributaria) zo 17. decembra 2003 (BOE č. 302 z 18. decembra 2003, s. 44987), výslovne uvádza, že prevod alebo rozšírenie zodpovednosti na daňové účely sa nevzťahuje na nadobúdateľov podnikov alebo organizačných zložiek, ktoré patria dlžníkovi v konkurze, keď k nadobudnutiu dôjde v rámci tohto konkurzného konania. Právna úprava v oblasti sociálneho zabezpečenia však rovnocennú normu neobsahuje.

- 17 Všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení (Ley General de la Seguridad Social) v konsolidovanom znení schválenom kráľovským legislatívnym dekrétom č. 1/1994 z 20. júna 1994 (BOE č. 154 z 29. júna 1994, s. 20658, ďalej len „LGSS“) obsahuje článok 127, nazvaný „Osobitné prípady zodpovednosti za príspevky“, ktorého odsek 2 znie takto:

„V prípade prevodu vlastníctva prevádzkarne, výroby alebo obchodu zodpovedá nadobúdateľ spoločne a nerozdielne s predchádzajúcim vlastníkom alebo jeho dedičmi za platbu príspevkov splatných pred týmto prevodom. Rovnaká zodpovednosť existuje medzi zamestnávateľom ako prevodcom a nadobúdateľom v prípade dočasného pridelenia pracovníkov, a to aj keď k nemu dochádza bezplatne alebo na neziskovom základe.“

- 18 Článok 15 LGSS v znení zmien a doplnení, nazvaný „Záväzná povaha [príspevkov]“, vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Za plnenie povinností platiť príspevky a platby iných zdrojov sociálneho zabezpečenia sú zodpovedné fyzické alebo právnické osoby alebo subjekty bez právnej subjektivity, ktorým je povinnosť týchto platieb priamo uložená ustanoveniami upravujúcimi každý systém alebo zdroj, ako aj zdaniteľné osoby zodpovedné solidárne, subsidiárne alebo *mortis causa* za tieto platby na základe skutočností, opomenutí, plnení alebo právnych aktov vedúcich k vzniku týchto povinností podľa všetkých

ustanovení majících silu právných predpisov, ktoré odkazujú alebo výslovne nevylučujú záväzky v oblasti sociálneho zabezpečenia, alebo podľa dohôd či zmlúv, ktoré nie sú v rozpore so zákonom. Táto solidárna, subsidiárna alebo *mortis causa* zodpovednosť vzniká na základe postupu vymáhania upraveného týmto zákonom a jeho vykonávacími vyhláškami.“

- 19 Článok 104 LGSS v znení zmien a doplnení, nazvaný „Osoby zodpovedné [za platbu]“, vo svojom odseku 1 uvádza:

„Zamestnávateľ zodpovedá za dodržiavanie platobnej povinnosti a uhradza vlastný príspevok, ako aj príspevky svojich zamestnancov v plnej výške.

Rovnakú solidárnu, subsidiárnu alebo *mortis causa* zodpovednosť majú aj osoby alebo subjekty bez právnej subjektivity, na ktoré odkazuje článok 15 a článok 127 ods. 1 a 2 tohto zákona.

Solidárna zodpovednosť v dôsledku prevodu vlastníctva prevádzkarne, výroby alebo obchodu podľa článku 127 sa vzťahuje na všetky dlhy, ktoré vznikli pred prevodom. O existenciu tohto prevodu ide aj vtedy, keď v činnosti prevádzky, výroby alebo obchodu pokračuje zamestnanecká spoločnosť (*sociedad laboral*), bez ohľadu na to, či túto spoločnosť tvoria pracovníci, ktorí pracovali pre predchádzajúceho zamestnávateľa, alebo nie.

V prípade, že zamestnávateľom je spoločnosť alebo subjekt, ktorý bol zrušený a prešiel likvidáciou, jeho povinnosti týkajúce sa splatných a neuhradených príspevkov na sociálne zabezpečenie prechádzajú na spoločníkov alebo držiteľov kapitálových účastí, ktorí solidárne zodpovedajú za ich zaplatenie do výšky ich výnosu získaného z likvidácie.

...“

Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 20 Gimnasio je obchodná spoločnosť, ktorej hlavným predmetom činnosti bolo prevádzkovanie Escuela Laia, strednej školy, ktorú navštevuje viac ako 150 žiakov.
- 21 Uznesením z 2. septembra 2013 vstúpila spoločnosť Gimnasio do reštrukturalizácie.
- 22 Príslušný súdny orgán schválil uznesením z 15. októbra 2013 prevod Escuela Laia na Institución Pedagógica Sant Andreu SL, spoločnosť tvorenú skupinou profesorov strednej školy, ktorá ako jediná predložila ponuku na odkúpenie. Táto spoločnosť sa zaviazala zachovať činnosť spoločnosti Gimnasio a prevziať pracovné zmluvy jej zamestnancov.
- 23 Podľa tohto uznesenia sa uvedený prevod uskutočnil „s výhradou týchto podmienok:
1. V lehote najviac 45 pracovných dní od doručenia tohto uznesenia budú vyčíslené sumy, ktoré sú z akéhokoľvek dôvodu dlžné zamestnancom, na účely ich oznámenia Fondo de Garantía Salarial, aby ich uhradil v zmysle článku 33 Zákonníka práce.

...

5. Výslovne sa povoľuje prevod zmlúv súvisiacich s prevádzkovaním výrobných jednotiek, ktoré mohla spoločnosť v likvidácii uzavrieť s tretími osobami, a to najmä mandátne zmluvy, objednávky, zmluvy o franšíze, mestské nájomné zmluvy, zmluvy o dodávkach alebo poskytovaní služieb. Nadobúdateľ informuje obchodný súd o všetkých komplikáciách, ktoré môžu nastať pri prevodoch.

Výslovne sa ustanovuje, že prevodom sa rušia všetky záväzky a dlhy, ktoré môžu existovať na zložkách prevádzaných aktív, s výnimkou tých, ktoré súvisia s osobitnými prednostnými právami uvedenými v konečnej správe. Nadobúdateľ teda nepreberá nijaký iný dlh, s výnimkou dlhov uvedených v záväznej ponuke za podmienok uvedených v tejto ponuke, pričom nadobúdateľ alebo ním určený subjekt nepreberá predchádzajúce daňové dlhy spoločnosti v likvidácii ani predchádzajúce záväzky, t. j. dlhy, ktoré spoločnosť v likvidácii môže mať voči Tesorería General de la Seguridad Social [Všeobecný fond sociálneho zabezpečenia, ďalej len „TGSS“]. Toto uznesenie sa doručí Agencia Estatal de Administración Tributaria [Štátna daňová správa] a TGSS.

...“

- 24 Dňa 25. októbra 2013 podal TGSS odvolanie proti uzneseniu o prevode z 15. októbra 2013 z dôvodu, že toto uznesenie porušuje článok 44 Zákonníka práce v rozsahu, v akom stanovuje, že nadobúdateľ nepreberá dlhy spoločnosti Gimnasio na sociálnom zabezpečení.
- 25 Dňa 21. novembra 2013 podala odvolanie proti uvedenému uzneseniu aj skupina bývalých zamestnancov spoločnosti Gimnasio.
- 26 Vzhľadom na neistotu týkajúcu sa rozsahu záväzkov, ktoré musí nadobúdateľ, v prejednávanej veci Institució Pedagógica Sant Andreu SL, prevziať, Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Je možné domnievať sa, že záruka, v zmysle ktorej na nadobúdateľa podniku v konkurze alebo jeho organizačnej zložky neprejdú záväzky vyplývajúce z dlhov na sociálnom zabezpečení predchádzajúcich prevodu výrobné jednotky alebo záväzky vyplývajúce zo skorších pracovných zmlúv, ak sa v rámci konkurzného konania zabezpečí ochrana prinajmenšom rovnocenná s ochranou stanovenou v smerniciach Spoločenstva, sa vzťahuje jedine a výhradne na záväzky priamo súvisiace s pracovnými zmluvami alebo pracovnoprávnymi vzťahmi, alebo sa táto záruka v kontexte celkovej ochrany práv zamestnancov a zachovania zamestnanosti má vzťahovať aj na dlhy vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo [dlhy] na sociálnom zabezpečení existujúce pred prevodom na tretiu osobu?
 2. V kontexte tejto ochrany práv zamestnancov môže súd, ktorý vedie konkurzné konanie a rozhoduje o prevode, poskytnúť nadobúdateľovi výrobné jednotky záruku, ktorá sa vzťahuje nielen na práva vyplývajúce z pracovných zmlúv, ale aj na dlhy predchádzajúce prevodu, ktoré môže mať úpadca voči zamestnancom, ktorým zanikol pracovnoprávny vzťah, alebo na predchádzajúce dlhy na sociálnom zabezpečení?
 3. Ak subjekt nadobudne podnik v konkurze alebo jeho organizačnú zložku so záväzkom zachovať všetky pracovné zmluvy alebo ich časť, pričom prevezme záväzky z týchto zmlúv, získa záruku, že od neho nebudú vymáhané alebo na neho nebudú prevedené iné záväzky prevádzateľa vyplývajúce zo zmlúv alebo vzťahov, do ktorých takto vstúpil, osobitne pokiaľ ide o predchádzajúce záväzky vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo dlhy na sociálnom zabezpečení?
 4. Je v konečnom dôsledku možné vykladať smernicu 2001/23 v tom zmysle, že pokiaľ ide o prevod výrobných jednotiek alebo podnikov, ktorých platobná neschopnosť a likvidácia bola vyhlásená správnymi alebo súdnymi orgánmi, zaručuje nielen ochranu pracovných zmlúv, ale aj istotu, že nadobúdateľ nebude musieť zodpovedať za dlhy existujúce pred prevodom uvedenej výrobné jednotky?
 5. Predstavuje článok 149 ods. 2 španielskeho zákona o konkurze, pokiaľ hovorí o prevode podniku, opatrenie vnútroštátneho práva, ktoré vyžaduje článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23 na to, aby sa mohla uplatniť v ňom stanovená výnimka?

6. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu prejudiciálnu otázku, musí byť uznesenie o prevode podniku, ktoré vydá súd v konkurznom konaní s takýmito zárukami a ochranou, vždy záväzné pre ostatné súdy alebo správne konania, ktoré môžu byť začaté proti novému nadobúdateľovi v súvislosti s dlhmi predchádzajúcimi prevodu podniku, čo teda znamená, že článok 44 Zákonníka práce nemôže zbaviť účinnosti článok 149 ods. 2 a 3 zákona o konkurze?
7. Ak sa naopak treba domnievať, že článok 149 ods. 2 a 3 zákona o konkurze neplatí ako výnimka stanovená v článku 5 smernice 2001/23, má režim stanovený v článku 3 ods. 1 uvedenej smernice vplyv iba na práva a povinnosti striktne vyplývajúce z platnej pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu, na základe čoho sa teda také práva alebo povinnosti, ktoré vyplývajú z príspevkov na sociálne zabezpečenie alebo z iných povinností podľa pracovných zmlúv ukončených už pred začatím konkurzného konania, nemôžu v nijakom prípade považovať za práva a povinnosti prenesené na nadobúdateľa?“

O prejudiciálnych otázkach

- 27 Podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak možno odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku jednoznačne vyvodíť z judikatúry alebo nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti, Súdny dvor môže na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.
- 28 Toto ustanovenie je potrebné uplatniť v prejednávanej veci.
- 29 Na úvod treba konštatovať, že vnútroštátny súd sa svojimi otázkami pýta Súdneho dvora, či určité ustanovenia právnej úpravy dotknutého členského štátu predstavujú opatrenia vyžadované na účely prebratia smernice 2001/23 a všeobecnejšie, či sú tieto ustanovenia v súlade s právom Únie.
- 30 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že v rámci konaní začatých podľa článku 267 ZFEÚ Súdny dvor nie je príslušný vykladať vnútroštátne ustanovenia ani posudzovať, či je výklad týchto ustanovení, ktorý podávajú orgány dotknutého členského štátu, správny (pozri najmä rozsudok Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, bod 26 a citovanú judikatúru).
- 31 Súdnemu dvoru rovnako tak neprináleží, aby v rámci právomocí, ktoré mu zveruje článok 267 ZFEÚ, posudzoval súlad noriem vnútroštátneho práva s právom Únie (pozri najmä rozsudok Lombardini a Mantovani, C-285/99 a C-286/99, EU:C:2001:640, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 32 Súdny dvor je však príslušný poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prvky spadajúce do rámca práva Únie, ktoré mu umožnia posúdiť tento súlad na účely rozhodnutia vo veci, o ktorej rozhoduje (pozri najmä rozsudok Lombardini a Mantovani, EU:C:2001:640, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 33 Za týchto podmienok je potrebné sedem otázok, ktoré položil vnútroštátny súd a ktoré treba preskúmať spoločne, chápať v tom zmysle, že sa v podstate pýtajú, či sa má smernica 2001/23 chápať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátna právna úprava, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, stanovovala alebo umožňovala, aby pri prevode podnikov, závodov alebo častí podnikov či závodov, pokiaľ je prevádzateľ predmetom konkurzného konania, bol nadobúdateľ oprávnený neprevziať záväzky prevádzateľa z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov, vrátane záväzkov súvisiacich so zákonným systémom sociálneho zabezpečenia, ak tieto dlhy vznikli pred dňom prevodu výrobnéj jednotky. Tento súd sa tiež pýta, či má v tejto súvislosti vplyv skutočnosť, že pracovnoprávne vzťahy boli ukončené ešte pred týmto dňom.

- 34 V rámci odpovede na tieto otázky treba na úvod pripomenúť, že cieľom smernice 2001/23, ako vyplýva z jej odôvodnenia 3 a článku 3, je ochrana zamestnancov v prípade zmeny zamestnávateľa zabezpečením zachovania ich práv (pozri rozsudok Kirtruna a Vigano, C-313/07, EU:C:2008:574, bod 36).
- 35 Vzhľadom na rozdiely existujúce v členských štátoch, pokiaľ ide o rozsah ochrany zamestnancov v tejto oblasti, je však cieľom uvedenej smernice znižovať tieto rozdiely prostredníctvom aproximácie vnútroštátnych právnych predpisov bez toho, aby stanovila úplnú harmonizáciu v dotknutej oblasti (pozri odôvodnenia 4 a 6 smernice 2001/23, ako aj rozsudok Amatori a i., C-458/12, EU:C:2014:124, bod 41 a citovanú judikatúru).
- 36 Kapitola II smernice 2001/23, ako vyplýva z jej názvu, obsahuje najmä vo svojich článkoch 3 až 5 pravidlá v oblasti zachovania práv zamestnancov.
- 37 Článok 3 ods. 1 prvý pododsek uvedenej smernice stanovuje zásadu, podľa ktorej sa práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu, prevedú na nadobúdateľa.
- 38 Z toho istého hľadiska zachovania práv zamestnancov smernica 2001/23 jednak vo svojom článku 3 ods. 3 stanovuje, že nadobúdateľ je po prevode povinný dodržiavať pracovné podmienky dohodnuté v kolektívnej zmluve za tých istých podmienok, ktoré platili pre prevádzateľa podľa danej zmluvy, až do ukončenia alebo uplynutia tejto zmluvy alebo uplatnenia novej kolektívnej zmluvy (rozsudok Juuri, C-396/07, EU:C:2008:656, bod 32). Táto smernica tiež vo svojom článku 4 ods. 1 stanovuje, že prevod podniku nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa.
- 39 Tieto ochranné pravidlá sa musia považovať za kogentné v tom zmysle, že členské štáty sa od nich nemôžu odchyliť v neprospech zamestnancov (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Taliansko, C-561/07, EU:C:2009:363, bod 46), s výhradou výnimiek stanovených samotnou smernicou.
- 40 V tejto súvislosti po prvé článok 3 ods. 3 druhý pododsek smernice 2001/23 oprávňuje členské štáty obmedziť obdobie dodržiavania pracovných podmienok, pokiaľ toto obdobie nebude kratšie ako jeden rok.
- 41 Po druhé článok 3 ods. 4 písm. a) uvedenej smernice stanovuje, že pokiaľ členské štáty neupravujú inak, odseky 1 a 3 tohto článku neplatia vo vzťahu k zamestnaneckým právam na dávky v starobe, invalidite alebo pozostalostné dávky podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktoré nie sú súčasťou zákonných systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov.
- 42 V tomto kontexte treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že táto výnimka z uplatnenia odsekov 1 a 3 článku 3 smernice 2001/23, ktoré ukladajú nadobúdateľovi povinnosť zachovať práva a povinnosti, ktoré pre prevádzateľa vyplývajú z pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu, ako aj pracovné podmienky dohodnuté na základe kolektívnej zmluvy, sa musí so zreteľom na všeobecný cieľ ochrany práv zamestnancov v prípade prevodu podniku, ktorý sleduje táto smernica, vykladať striktne (rozsudok Komisia/Taliansko, EU:C:2009:363, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 43 Iba plnenia poskytované mimo zákonných systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré sú taxatívne uvedené v článku 3 ods. 4 písm. a) smernice 2001/23, tak môžu byť vyňaté zo záväzku prevodu práv zamestnancov (rozsudok Komisia/Taliansko, EU:C:2009:363, bod 32).
- 44 Treba tiež uviesť, že podľa článku 3 ods. 4 písm. b) uvedenej smernice aj keď členské štáty uplatňujú túto výnimku, dotknutý členský štát musí spolu s oslobodením od povinnosti prevodu uvedeným v tomto ustanovení prijať aj potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov, vrátane tých, ktorí už nie sú zamestnaní v závode prevádzateľa v čase prevodu, pokiaľ ide o ich práva, z ktorých im vyplýva

okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe a pozostalostné dávky na základe doplnkových systémov uvedených v tom istom odseku 4 písm. a) (rozsudok Komisia/Taliansko, EU:C:2009:363, bod 31).

- 45 Po tretie členské štáty sa môžu v súlade s článkom 4 ods. 1 druhým pododsekom smernice 2001/23 odchýliť od prvého odseku tohto ustanovenia tým, že stanovujú, že pravidlá v oblasti prepúšťania zo zamestnania uvedené v tomto prvom odseku sa nebudú vzťahovať na niektoré špecifické kategórie zamestnancov, ktorých pracovné predpisy alebo prax členských štátov nechráni pred prepustením.
- 46 Po štvrté článok 5 ods. 1 smernice 2001/23 stanovuje, že články 3 a 4 tejto smernice sa v zásade neuplatnia na prevody podnikov, ak je prevádzateľ predmetom konkurzného konania alebo iného podobného konania riešiaceho platobnú neschopnosť, ktoré bolo začaté s cieľom likvidácie majetku prevádzateľa a ktoré je pod dozorom príslušného verejného orgánu.
- 47 Ako však vyplýva zo samotného znenia uvedeného článku 5 ods. 1 a 2 prvej časti vety, členské štáty sa môžu rozhodnúť uplatniť články 3 a 4 na prevod podniku v rámci konkurzného konania začatého voči prevádzateľovi, ktorý je pod dozorom príslušného verejného orgánu.
- 48 Ak členský štát fakultatívne uplatní tieto články, uvedený článok 5 ods. 2 ho aj tak oprávňuje neuplatniť za určitých podmienok určité záruky uvedené v článkoch 3 a 4 smernice 2001/23, pokiaľ sa začalo konkurzné konanie a pokiaľ je pod dozorom príslušného verejného orgánu (rozsudok Komisia/Taliansko, EU:C:2009:363, bod 38).
- 49 Odchyľne od článku 3 ods. 1 smernice 2001/23 tak tento členský štát môže podľa článku 5 ods. 2 písm. a) a b) tejto smernice stanoviť, že záväzky prevádzateľa vyplývajúce z akýchkoľvek pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a splatné pred dňom prevodu alebo začatia konkurzného konania sa neprevedú na nadobúdateľa za predpokladu, že takéto konanie zabezpečí podľa zákona daného členského štátu najmenej takú rovnocennú ochranu, aká je zabezpečená smernicou 80/987, a/alebo že pokiaľ to platné právne predpisy alebo prax umožňujú, pracovné podmienky môžu byť zmenené dohodou s cieľom zachovania pracovných príležitostí tým, že sa zabezpečí prežitie podniku.
- 50 Uvedený článok 5 vo svojom odseku 4 taktiež stanovuje, že členské štáty musia prijať potrebné opatrenia na zabránenie zneužívania postupov pre prípad platobnej neschopnosti, ktoré by viedli k odňatiu práv zamestnancov stanovených smernicou 2001/23.
- 51 Hoci sú ochranné pravidlá stanovené uvedenou smernicou kogentné, s výhradou výnimiek výslovne stanovených touto smernicou, ako bolo uvedené v bode 39 tohto uznesenia, treba uviesť, že článok 8 tejto smernice stanovuje, že táto smernica nemá vplyv na právo členských štátov uplatňovať alebo prijímať právne a správne úpravy, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie.
- 52 Z predchádzajúcich úvah po prvé vyplýva, že smernica 2001/23 zavádza zásadu, podľa ktorej je nadobúdateľ viazaný právami a povinnosťami vyplývajúcimi z pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu existujúcich medzi zamestnancom a prevádzateľom ku dňu prevodu podniku. Ako vyplýva zo znenia a štruktúry článku 3 tejto smernice, prevod záväzkov prevádzateľa, ktoré má v čase prevodu podniku z dôvodu zamestnávania zamestnancov, na nadobúdateľa sa vzťahuje na všetky práva týchto zamestnancov, pokiaľ sa nich nevzťahuje výnimka výslovne stanovená touto smernicou (pozri analogicky rozsudok Beckmann, C-164/00, EU:C:2002:330, body 36 a 37).
- 53 Neoddeliteľnou súčasťou týchto záväzkov sú teda nielen mzdy a ďalšie odmeny dlžné zamestnancom dotknutého podniku, ale aj príspevky do zákonného systému sociálneho zabezpečenia prislúchajúce prevádzateľovi, keďže takýto záväzok vyplýva z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov, ktorými je tento prevádzateľ viazaný. Ako totiž vyplýva aj zo znenia článku 2 ods. 1 smernice 2001/23,

pracovná zmluva alebo pracovnoprávny vzťah v zmysle uvedenej smernice predpokladajú právny vzťah medzi zamestnávateľom a zamestnancom a ich predmetom je úprava pracovných podmienok (rozsudok Kirtruna a Vigano, EU:C:2008:574, bod 41).

- 54 Po druhé v súlade s článkom 5 ods. 1 tejto smernice sa táto zásada neuplatňuje v prípade, keď je prevádzateľ rovnako ako v konaní vo veci samej predmetom konkurzného konania a je pod dozorom príslušného verejného orgánu dotknutého členského štátu. V takomto prípade je totiž výplata nárokov vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov zamestnancov so zamestnávateľom v úpadku zaručená v prospech zamestnancov na základe smernice 80/987.
- 55 Po tretie bez ohľadu na túto výnimku stanovenú smernicou 2001/23 článok 5 ods. 1 tejto smernice oprávňuje každý členský štát, aby na prevod podniku v rámci konkurzného konania začatého voči prevádzateľovi uplatnil najmä článok 3 tejto smernice. Ak členský štát využije túto možnosť, odsek 2 písm. a) tohto článku 5 stanovuje, že sa môže odchýliť od článku 3 ods. 1 tejto smernice v tom zmysle, že na nadobúdateľa sa neprevedú záväzky prevádzateľa existujúce ku dňu prevodu alebo začatia konkurzného konania a vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov za predpokladu, že v tomto členskom štáte existuje ochrana prinajmenšom rovnocenná ochrane zakotvenej smernicou 80/987, ktorá vyžaduje zavedenie mechanizmu zaručenia výplaty neuspokojených nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov uzatvorených so zamestnávateľom v platobnej neschopnosti. Táto prípustná výnimka nielenže umožňuje zaručiť výplatu miezd dotknutých zamestnancov, ale aj zachovať pracovné príležitosti tým, že zabezpečí prežitie podniku, ktorý sa ocitol v ťažkostiach.
- 56 Po štvrté podľa článku 8 smernice 2001/23 členské štáty môžu zaviesť a uplatňovať akýkoľvek iný režim v oblasti prevodu podnikov, pokiaľ je pre zamestnancov výhodnejší ako režim zavedený touto smernicou. Takýto postup je totiž v súlade s cieľom sledovaným touto smernicou, ktorý bol pripomenutý v bode 34 tohto uznesenia. Členský štát tak nie je zbavený možnosti uplatniť článok 3 ods. 1 uvedenej smernice aj v prípade, že hospodársky subjekt prevezme podnik v konkurze.
- 57 Po piate tak zo znenia smernice 2001/23, ako aj z ňou zavedeného režimu vyplýva, že okrem povinnosti členských štátov chrániť okamžité alebo budúce nároky zamestnancov, ktorí už nie sú zamestnaní v závode prevádzateľa v čase prevodu, pokiaľ ide o dávky uvedené v článku 3 ods. 4 písm. b) uvedenej smernice, normotvorca Únie nestanovil pravidlá týkajúce sa záväzkov prevádzateľa vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov, ktoré už boli ku dňu prevodu ukončené. Z rovnakých dôvodov, aké boli uvedené v predchádzajúcom bode, však členskému štátu nič nebráni v tom, aby stanovil prevod takýchto záväzkov na nadobúdateľa.
- 58 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby o spore, ktorý mu bol predložený, rozhodol práve s prihliadnutím na tieto výkladové prvky práva Únie, pričom posúdi súlad právnej úpravy uplatniteľnej v dotknutom členskom štáte s požiadavkami práva Únie a zohľadní všetky skutočnosti, ktorými sa vyznačuje právna a skutková situácia, ktorá viedla k tomuto sporu.
- 59 So zreteľom na všetky tieto úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že smernica 2001/23 sa má vykladať v tom zmysle, že:
- v prípade, že v rámci prevodu podniku je prevádzateľ predmetom konkurzného konania pod dozorom príslušného verejného orgánu a dotknutý členský štát sa rozhodol uplatniť článok 5 ods. 2 tejto smernice, táto smernica nebráni tomu, aby tento členský štát stanovil alebo umožnil, aby záväzky vyplývajúce pre prevádzateľa ku dňu prevodu alebo začatia konkurzného konania z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov, vrátane záväzkov týkajúcich sa zákonného systému sociálneho zabezpečenia, neboli prevedené na nadobúdateľa pod podmienkou, že takýto postup zabezpečí ochranu zamestnancov prinajmenšom rovnocennú ochrane zavedenej smernicou 80/987, pričom tomuto členskému štátu nič nebráni v tom, aby stanovil, že nadobúdateľ je povinný znášať takéto záväzky aj v prípade platobnej neschopnosti prevádzateľa,

- s výhradou ustanovení uvedených v jej článku 3 ods. 4 písm. b) uvedená smernica nestanovuje povinnosti týkajúce sa záväzkov prevádzateľa vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov, ktoré boli ukončené pred dňom prevodu, ale nebráni tomu, aby právna úprava členských štátov umožňovala prevod takýchto záväzkov na nadobúdateľa.

O trovách

- ⁶⁰ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov sa má vykladať v tom zmysle, že:

- v prípade, že v rámci prevodu podniku je prevádzateľ predmetom konkurzného konania pod dozorom príslušného verejného orgánu a dotknutý členský štát sa rozhodol uplatniť článok 5 ods. 2 tejto smernice, táto smernica nebráni tomu, aby tento členský štát stanovil alebo umožnil, aby záväzky vyplývajúce pre prevádzateľa ku dňu prevodu alebo začatia konkurzného konania z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov, vrátane záväzkov týkajúcich sa zákonného systému sociálneho zabezpečenia, neboli prevedené na nadobúdateľa pod podmienkou, že takýto postup zabezpečí ochranu zamestnancov prinajmenšom rovnocennú ochrane zavedenej smernicou Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, pričom tomuto členskému štátu nič nebráni v tom, aby stanovil, že nadobúdateľ je povinný znášať takéto záväzky aj v prípade platobnej neschopnosti prevádzateľa,
- s výhradou ustanovení uvedených v jej článku 3 ods. 4 písm. b) uvedená smernica nestanovuje povinnosti týkajúce sa záväzkov prevádzateľa vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov, ktoré boli ukončené pred dňom prevodu, ale nebráni tomu, aby právna úprava členských štátov umožňovala prevod takýchto záväzkov na nadobúdateľa.

Podpisy